

ԿԵՐԱՊԱՏՐԱՍՎՈՂ ՈՒՍՈՒՑՉԻ

ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Հետազոտության՝ թեման՝ Բնտեղրված դասը (Երաժշտություն) առարկայից
(Երաժշտություն և կերպարվեստ)

Հետազոտող ուսուցիչ՝ Լուսինե Չախալյան

Դեկավար՝ Կարինե Ղազարյան

Քարակերտի N1 միջն. դպրոց

Արմավիր 2022

ԲՈՎԱԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Նախարան

Ինտեգրված դասը դպրոցում

Երաժշտություն և կերպարվեստ

Դիտակտիկ նյութեր

Եզրակացություն

Օգտագործված գրականության ցանկ

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ

Երաժշտություն առարկան տարբերվելով ուրիշ առարկաներից իր առանձնահատկություններով դաստիարակում է երեխայի գեղագիտական ճաշակը:

Գեղագիտական դաստիարակության հիմքում ընկած է հուզական ոլորտի գարգացումը:

Երաժշտության դասին երեխան առնչվում է, ոչ միայն երաժշտության, այլ նաև գրականության, նկարչության, թատրոնի, կինոյի և արվեստի այլ ճյուղերին: Միևնույն ժամանակ շփվում է կենդանի երաժշտության հետ՝ երգի, պարի, քայլերգի, և այլն:

Երաժշտությունը և գրականությունը ազգակցական կապի մեջ են ոիրմի և այլ արտահայտչամիջոցների շնորհիվ, սակայն այլ է երաժշտության և կերպարվեստի փոխհարաբերությունները:

Երաժշտության ընկալումը տեղի է ունենում լսողությամբ, իսկ կերպարվեստի ընկալումը՝ տեսողությամբ: Հետևաբար երաժշտությունը տեսողական, լսողական ժամանակային արվեստ է, իսկ կերպարվեստը տեսողական և տարածական:

Երաժշտությունը արտահայտում է մարդկային զգացմունքներ, բնության երևոյթներ, այն նկարագրվում է հնչյունների շարժման և ոիրմի միջոցով, իսկ կերպարվեստը՝ իրականության, գեղեցկության արտացոլումն է զծի և գույնի փոխհարաբերության միջոցով: Արվեստի այս երկու տեսակների գլխավոր նմանությունը՝ հուզական ներգործությունն է մեր հոգևոր աշխարհի վրա, մենք ստանում ենք հոգևոր սնունդ և բավարարվածություն: Գիտակցելով և կարևորելով առարկայական կապը պետք է երաժշտությունն ու կերպարվեստը բնութագրել, որպես արվեստի տեսակ:

Արիստոտելը արվեստը դիտում էր որպես մայր բնության ընդօրինակում:

Ֆրանսիացի գրող, երաժիշտ Ռումեն Ռոլանը գրել է «Առանձին արվեստների սահմանները այնքան սահմանափակ ու բացարձակ չեն, ինչպես կարծում են որոշ տեսաբաններ: Արվեստներն ամեն վայրկյան վեր են ածվում մեկը մյուսին: Արվեստներից մեկն իր շարունակությունն ու ավարտն է գտնում մեկ այլ արվեստում»:

Ինտեգրված դրամեր «Երաժշտություն» առարկաւի

Հայրենական կրթության զարգացման ժամանակակից փուլը ընկածություն է դպրոցների բազմարովանդակ ինովացիոն/նորարարական գործունեությունը:

Նկատվում է բարդ գործընթաց անհատակողմնորոշիչ տիախ կրթության ձևավորման համար: Կրթությունը դիմում է ուսուցման նոյն ուսունարար ձևերի և մեթոդների դասավանդմանը: Դպրոց է մտնում ինտեգրված ուսուցման զարգացմանը: Ինտեգրված ուսուցումը ժամանակակից մեթոդիկայի նորություններից մեջն է:

Այս հասկացությունը մանկավարժության մեջ մտել է 80-ական թվականներին և նշանակում է միջառարկայական կապերի բարձրագույն ձև: Այս նորարարությունը համարձակորեն ներխուժում է առարկայական ծրագրերի մեջ և կապում առաջին հայցքից դժվար համատեղվող առարկաներ: Ինտեգրումը հնարավորություն է տալիս ուսուցիչն ստեղծագործելու, ինքնահաստատվելու, ինքնարտահայտվելու և նպաստում է աշակերտների ընդունակությունների բացահայտմանը: Ինտեգրման ընթացքում հնարավորություն է ստեղծվում դուրս գալ մեկ ուսումնական առարկայի սահմաններից, ցույց տալ, թե՝ ինչպես է աշխարհում ամեն ինչ կապված իրար հետ և միևնույն ժամանակ ուժեղացնել՝ տվյալ առարկայի խորացված ուսուցման դրույթառածառը:

-«Ինտեգրացիան - դա մեկ ուսումնական նյութի մեջ տարբեր առարկաների խորը միաձուլումն է՝ միասնացումն է, որքանով, որ դա հնարավոր է», - Ս. Վ. Կուլնեիս, Տ. Տ. Լակոցենինա «Ժամանակակից դասի վերլուծություն» աշխատությունից:

Ինտեգրացիան անցնում է մի քանի ուղղություններով և տարբեր մակարդակների վրա: Առանձնացվում են՝ միջառարկայականը, որը ենթադրում է երկու և ավելի առարկաների հասկացությունների, փաստերի միացություն, որը և պետք է կիրարի ուսուցիչը ինտեգրված դասի պատրաստման ընթացքում:

Ներառարկայական ինտեգրումը դա առանձին ուսումնական առարկաների ներսում հասկացությունների ինտեգրումն է: Սա կարևոր է, քանի որ սովորողները առարկաները ընկալում են իրարից անկախ և մեր խնդիրն է ցույց տալ, որ դա սխալ է, որ հակառակը բոլորը իրար հետ կապված են:

Վերառարկայական ինտեգրումը դա հիմնական և լրացույիշ կրթական նյութերի համադրումն է:

Ինտեգրված դասը հնարավորություն է տալիս լուծելու մի շարք խնդիրներ և նպատակներ, որոնք դժվար կլիներ իրականացնել ավանդական դասերի միջոցով:

Նպատակներ, որոնք դրվում են ինտեգրված դասերի կազմակերպման ժամանակ՝

- Ճանաչողական- սովորեցնել զննել կապեր փաստերի, երևույթների, իրողությունների միջև և անել եղակացություններ:
- Զարգացնող - զարգացնել վերլուծելու, համեմատելու, համադրելու և ամփոփելու կարողությունը:
- Դաստիարակչական- առաջացնել սեր և հետաքրքրություն ինտեգրված ուսուցման նկատմամբ:

Ննդիրները

-Ուսումնական գործունեության դրդապահնարք ուժեղացում ոչ ստանդարտ դասի հաշվին:

-Գաղափարների դիտարկում, որոնք կիրառվում են տարբեր առարկայական բնագավառներում;

-Մտավոր գործունեության նպատառողկած կազմակերպություն համեմատություն, վերլուծություն, ամփոփում, որակավորում և այլն:

-Միջառարկայական կապերի ցուցադրումն ու նրանց կիրառությունը տարբեր խնդիրների լուծման ժամանակ:

Ինտեգրված դասերին երեխաները աշխատում են սիրով, հեշտությամբ և հետաքրքրությամբ են յուրացնում մեծ ծավալի նյութը: Կարևոր է նաև այն, որ ձեռք բերած գիտելիքները, կարողություններն ու հմտությունները կիրառվում են աշակերտների կողմից ոչ միայն գործնականում, այլև նաև հնարավորություն են տալիս բացահայտելու նրանց իրողություններում, այլ նաև հնարավորություններում, որոնք կարող են իհայտ գալ:

Այն ուսուցիչներն, ովքեր ուզում են և պլանավորում են ընդունելի իրենց մանկավարժական գործունեության մեջ ինտեգրված դասերի անցկացումը, պետք է հաշվի առնեն այն դժվարությունները, որոնք կարող են իհայտ գալ:

1. Անհրաժեշտ է վերանայել այն առարկաների ծրագրերը, որոնք ենթադրվում են ինտեգրել: Կարևոր է վեր հանել տվյալների ընդհանուր ուղղություններն ու նշել ապագա ինտեգրված դասի նպատակները: Չպետք է մոռանալ, որ դասի նպատակը պետք է ուղղված լինի նյութի առավել խորը ուսումնասիրությանը և հենվի տեսական գիտելիքների գործնական հիմնավորման վրա, որն են անհրաժեշտ է նյութի լավ յուրացման համար:

2. Եթե դասը պատրաստում են երկու ուսուցիչ, ապա դասի սեղմագրի պատրաստման ժամանակ պետք է հստակ նշել յուրաքանչյուր ուսուցիչն հատկացված ժամանակը:

3. Հատուկ ուշադրություն պետք է դարձել ինտեգրված դասի կազմակերպմանը՝ մտածել կահավորանքի, գործնական աշխատանքի կազմակերպման ձևերի մասին, այդ ամենը պետք է նպաստի դասի արդյունավետությանը:

4. Չպետք է մոռանալ, որ ինտեգրված դասի անցկացումը ուսուցիչը պահանջում է լուրջ, մանրակրկիտ նախապատական աշխատանք: Ուսուցիչը պետք է ընտրի աշխատանքի ձևերն ու մեթոդները, ինտեգրած դասի տեսակը:

Ինտեգրված դասի նախապատրաստումն ու անցկացումը իրենից ներկայացնում է կառուցվածքային համակարգ, որը բաղկացած է հետևյալ փուլերից՝ որոնողական, նախապատրաստական, հիմնական կամ կատարողական, ավարտական կամ ոեֆեքտիվ: Դրսնով են նրանք տարբերվում ավանդական դասերից:

1. Որոնողական

-Ապահովել դասի թեմայի ուսումնասիրման մոտիվացիան:

-Ապահովել ուսումնասիրվող թեմայի նյութի որոշումը:

Արդյունքը

Սովորողների աշխատանքային խմբերի նախապատրաստում:

2.Նախապատրաստական

-Աշխատանք աղյուրների հետ: Թեմատիկ տվյալների և փաստերի ընտրություն:

-Զրույց, նյութի ուսումնասիրում:

Արդյունքը

Յուրաքանչյուր աշակերտ որոշում է իր կատարվելիք աշխատանքի ծավալը:

3.Հիմնական

- Զարգացնել ստացված նյութերի ինքնուրույն կիրառման կարողությունը:

Արդյունքը

Ինտեգրված ուսուցման ընթացքում աշակերտները հասկանում են, որ երաժշտություն առարկան ունի շատ հնարավորություններ այլ բնագավառներից զիտելիքներ ձեռք բերելու համար:

3.Ավարտական

-Աշակերտների ելույթների քննարկում:

Արդյունքը

Աշակերտները դասերի ընթացքում ձևավորում են պատկերացումներ միջառարկայական զիտելիքների կիրառման հնարավորությունների մասին:

Ցանկացած դպրոցական առարկա որոշ չափով կապված է այլ առարկաների հետ; <<Երաժշտություն >> առարկան այս առումով բացառություն չե:

Հայոց լեզվի և գրալանության ուսուցչի հետ համագործակցման շնորհիվ կարելի է կազմակերպել մի շարք հետաքրքիր ինտեգրված դասեր՝ Տիգրանյանի <<Անուշ>> օպերան, Սպենդիարյանի <<Ալմաստ>> օպերան և այլն:

Երաժշտության շնորհիվ գրականության և խոսրի զարգացման դասերին առաջանում է առավել հուզական, զգացմունքային մթնոլորտ, լիարժեք բացահայտվում են աշակերտների ստեղծագործական կարողությունները, նրանց մտածողությունն ու երևակայությունը: Երաժշտությունը նպաստում է դասի գեղարվեստական արժենորմանը:

Երաժշտության և գրականության համեմատությունները պահանջում են սովորողներից ինքնուրույն մտածողություն և երահանգումներ: Սովորողները պետք է կարողանան հիմնավորել իրենց կարծիքները:

Այս աշխատանքը զարգացնում է սովորողների ստեղծագործական կարողությունները, որպեսզի իրենց խոսքի մեջ ընդգրկեն երաժշտական բովանդակություն, ինչպես նաև գոտնեն երաժշտական ստեղծագործության համար անհրաժեշտ խոսքի արտահայտիչ միջոցներ:

Եվ այսպես, ի՞նչ են տախի ինտեգրված դասերն ուսուցչին:

Առաջին հերթին բարոյական բավարարվածություն: Դա տու է, որը կարող են կազմակերպել ինք քեզ համար, ավանդական դասերից հեռանալու համար:

Այն հետաքրքիր է երեխաների համար, հետաքրքրություն է արթնացնու
դասերի, երաժշտության և ընդհանրապես աշխատանքի հանդեպ:

Ինտեգրված ուսուցումը չի սահմանափակվում ոչ առարկաներով, ոչ
աշակերտների տարիքով, ոչ ել թեմատիկայով; Այն ուղղակիորեն կապված է
ուսուցչի անհատական հետաքրքրությունից դարձնելու դաշն առավել
ինֆորմացված, հետաքրքրել աշակերտներին, դասի ժամանակ ստեղծել
ստեղծագործական մթնոլորտ:

Որոշակի նախապատրաստական աշխատանքից հետո փորձը կարող է
օգտակար և կիրառելի լինել ցանկացած ուսուցչի համար:

Ինտեգրված դաս «Երաժշտություն և կերպարվեստ»

Թեման՝ «Կապույտ գույնը»

Դասի նպատակը.

Ստեղծել պայմաններ՝

- Երաժշտական և կերպարվեստային գիտելիքների ինտեգրումն ընկալելու համար ընտրվում է ծովի տարերքի գույնը՝ արտահայտված երաժշտությամբ:
- Երեխաների հոգեոր և ներդաշնակ կարողությունների զարգացում:
- Ստեղծագործական մթնոլորտի ստեղծում, որի ժամանակ երեխան ինքնուրույն ստեղծագործում է, ինքնարտահայտվում :
- Մտածողական կարողությունների ձևավորում ամփոփել ապացուցել սովորել ունկնդրել:

Խնդիրները՝

- Զարգացնել պատկերային երաժշտագեղարվեստական երևակայությունը,
- Զարգացնել «ծովի երևակայական» աշխարհը,
- Սովորեցնել տեսնել ծովի բնակիչների տարրեր տրամադրությունները,
- Սովորեցնել երեխաներին հոգատար վերաբերվել կենդանի աշխարհին:

Դասի կահավորումը

- Նկարներ
- Դաշնամուր և նոտաներ
- Նավ
- Թղթեր

- Զրաներկ
- Վրձիններ

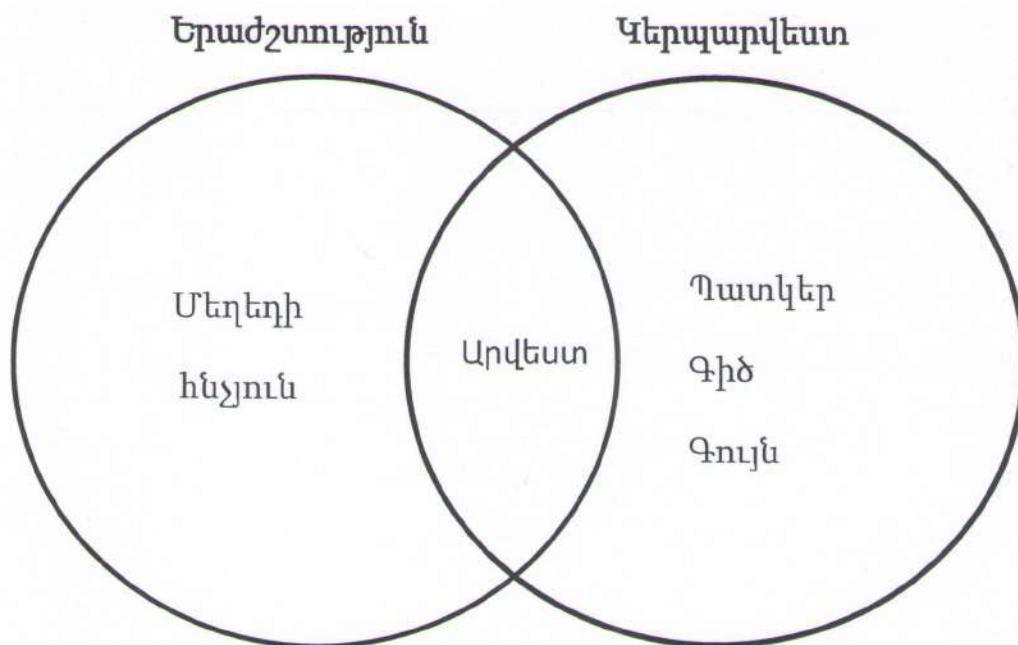
Երաժշտական նյութը

- Ռիմսկի-Կորսակով «Շեհերազար»
- Դերյուսի-«Ծովը»
- Երգ ծովի, կամ ձկնիկի մասին:

Կերպարվեսի նյութը

- Հ. Այվազովսկի-«Ծիածան»
- Շելլին-«Սանտա-Լուչիա ծովափը» Նեապոլում

Կիրառել վենի դիագրամ մեթոդը, նշելով երկու արվեստների առանձնահատկությունները

Դասի տիպը

- Ամրապնդում, խորացում

Դասի ձևը

- Ճանապարհորդություն

Դասի ընթացքը

Խթանման փուլ՝

Ուսուցիչ՝ Այսօր մենք միասին մեկնում ենք ծովային ճանապարհորդության նավով: Դրա համար մեզ պետք է ընտրել նավապետի, որը կտանի մեր նավը նավարկության, իսկ մենք կճամփորդենք նրա հետ միասին: Ընտրում են նավապետին: Նավապետը սուլում է և ճամփորդությունը սկսվում է:

Ծովային աշխարհ

Ուսուցիչը՝ Հրավիրում եմ ձեզ լսելու հնչող մեղեղին, նրա բնույթը, երգի բառերը:

/Շարժումներով կատարում են երգը՝ ձկնիկի, կամ ծովի ալիքների/:

Ուսուցիչը՝ Ի՞նչ է երևում մեզ, եկեք նայենք հեռու-հեռու, ծովի մեջ:

Երեխաներ՝ Տեսնում ենք ձկներ, դելֆիններ, ձայեր, կետ ձկներ

Ուսուցիչը՝ Եկեք շարունակենք մեր ճանապարհորդությունը և փորձենք տեսնել և լսել «կենդանի ծովը»:

Եկեք նկարագրենք,թե ինչպիսի՞ն էր ծովը:

Իսկ այժմ եկեք մի խաղ խաղանք: Ըստրենք խաղավար «Ծովը հուզվում է՝ մեկ, ծովը հուզվում է՝ երկու, ծովը հուզվում է՝ երեք, ծովային պատկեր քարացիր»:

Վերջին բառերից անմիջապես հետո երեխաները պատկերում են տարրեր ծովային կերպարներ և պատկերներ և քարանում են, իսկ խաղավարը գուշակում է դրանք /ձուկ, կետ, ալիք և այլն/:

Ուսուցիչը՝ Եկեք շարունակենք մեր ճանապարհորդությունը և փորձենք ունկնդրել Ռիմսկի Կորսակով -«Շեհերազար» սիմֆոնիկ պատկերից:

-Ի՞նչ բնույթ ու տրամադրություն ունի այս երաժշտական պատկերը:

-Ինչպես դուք կոսհեցիք, և ծովը և ծովային բնակիչներն ոչ միշտ ունեն նույն տրամադրությունը:

-Եկեք գուշակենք, այն ի՞նչն է լողում մեզ ընդառաջ:

Ուսուցիչը՝ Երեխաների հետ միասին կատարում է Լ. Զալինյանի «Դելֆինիկ» երգը:

Ինչպիսին էր նրա տրամադրությունը: Ի՞նչ գույնով կպատկերեիք:

Ուսուցիչը երեխաներին առաջարկում է ունկնդրել Ա. Կ. Դեբյուսիի «Ծովը»

ստեղծագործությունը և թղթի վրա պատկերել ձեր ստացած պատկերացումները :

Մանկական աշխատանքների դիտում

- Ի՞նչ եք պատկերել: Ծովի որ բնավորությունը երևաց ձեր երեսակայության մեջ:
- -Ի՞նչ գույներով եք պատկերել ձեր նկարները:
- -Ո՞ր գույներն են զերակշռում ձեր նկարներում և ինչո՞ւ:

Ուսուցիչ Իսկ հիմա մենք կդիտենք, թե ինչպես են պատկերել ծովը, ջուրը մեծանուն նկարիչները:

Գեղարվեստական աշխատանքների դիտում

- Հ. Այվազովսկի -«Ծիածան»
- Շերժին -«Սանտա-Լուչիա ծովափը»:

Ուսուցիչը՝ Ի՞նչ գույներ են օգտագործել նկարիչները՝ ծովի տարերքը և ծովի տարբեր տրամադրությունները պատկերելու համար: Ի՞նչն է հատուկ ծովանկարիչներին: Ի՞նչն է ընդհանուր ձեր ստեղծագործությունների բնույթի մեջ:

Ուժիկության առաջնային գործությունները

-Ի՞նչ իմացանք մեր նավազնացության ժամանակ:

-Ծովի ինչպիսի՞ ձայներ դուք լսեցիք: Ծովի տարերքի ինչպիսի՞ գույներ դուք տեսաք:

-Ինչպես էին նրանք համահունչ երաժշտական ստեղծագործության հետ:

-Մեր ճամփորդության ընթացքում ի՞նչն էր առավել հետեքքիր ձեզ համար:

-Ի՞նչո՞ւ կուգեիք, որ մենք կըկնենք:

Ներկայացնում եմ Երաժշտության և կերպարվեստի

ինտեգրված դաս

Շատ հաճախ նկար դիտելիս մեր մեջ առաջանում է պատրանք տվյալ նկարի հետ կապված: Այդպիսի նկարի պատրանքը՝ անվանում են նկարը «լսելու» զգացողություն: Եվ հակառակ պատկերը՝ երբ երաժշտությունը լսում են և նրա մեջ տեսնում են նկարային պատրանք: Այսինքն երաժշտությունը «տեսնելու» պատրանքը: Այսպիսով ինտեգրված դասի միջոցով աշակերտների մեջ կարող ենք արթնացնել և զարգացնել պատկերը տեսնելու և լսելու կարողությունը, որը կարող ենք ամրապնդել նկարի և երաժշտության միասնության շնորհիվ:

Շեղրին, Սանտա Լուչիա ծովափը

Հ.Այվազովսկի իններորդ ալիք:

Եզրակացություն

Այս հետազոտական աշխատանքը՝ նպաստում է միջառարկայական կապի և ինտեգրված դասի միջոցով աշակերտի ներգրավությանը։ Երեխայի մեջ արթնացնելով գեղագիտական ձաշակի զարգացում։ Երաժշտական և գեղագիտական դաստիարակությունը նպաստում է երեխայի զարգացմանը։ Այսօր կրթության բնագավառում շատ են կարևորում ինտեգրված դասերը։

Ուսուցիչը օգտվելով ինտեգրված դասից կարող է նոր ժամանակակից մեթոդներով վարել դասը։ Այն ներխուժում է դժվար առարկայական ծրագրերի մեջ և համատեղելի առարկաները։ Ինտեգրված դասը հնարավորություն է տալիս լուծել մի շարք խնդիրներ, նպատակներ որը դժվար է ավանդական դասի ընթացքում։

Ինտեգրված դասը ի՞նչ է տալիս ուսուցչին

Առաջին հերթին բարոյական բավարարվածություն։ Չի սահմանափակվում ոչ առարկաներով, ոչ աշակերտի տարիքով և ոչ ել թեմատիկայով։ Այն ուղղակի դասը դարձնում է առավել հետաքրքիր, ինֆորմացված և աշակերտին ավելի է հետաքրքիր դառնում դասը։ Դասի ժամանակ ստեղծվում է ստեղծագործական մթնոլորտ։ Եվ նաև փորձի փոխանակություն ուրիշ ուսուցիչների համար։ Եվ մեծ հետաքրքրություն դեպի երաժշտությունը։ Դաստիարակել հոգևոր և բարոյագեղագիտական բարձր արժեքներով օժտված մարդ, երաժշտության գիտակից և ակտիվ ունկնդիր։

Օգտագործված գրականության ցանկ

1. Կարինե Ղազարյան
2. Յուրա Յուլյաշյան
3. Ա.Փահլեվանյան

Օգտագործված հղումներ

<https://multiurok.ru/files/integrvats-das-ew-dasi-plan.html>